

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 591/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária IURISTHALIA s. r. o., Majakovského 9, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-41C/84/2016 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 41C/84/2016) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-41C/84/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 41C/84/2016) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B5-41C/84/2016 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **5 000 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 591/2024-19 z 22. októbra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namietal

porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B5-41C/84/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“), navrhol prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. V časti namietaného porušenia práva podľa čl. 47 Charty Európskej únie ústavnú sťažnosť odmietol.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou 18. marca 2016 Okresnému súdu Bratislava V (príslušnému na konanie do 31. mája 2023, pozn.) domáha v dôsledku duplicity vlastníctva časti pozemkov voči štyrom žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ktoré mal nadobudnúť kúpnu zmluvou a zámennou zmluvou. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ v podstatnej časti uvádza, že prvé pojednávanie sa uskutočnilo 24. októbra 2016 a bolo odročené, pričom žalovaným bola určená lehota jeden mesiac na označenie podstatných skutkových tvrdení a návrhov dôkazov. K tvrdeniam žalovaných sa vyjadril písomným podaním zo 14. marca 2017. Hoci vo veci konajúci súd nariadil viaceré pojednávania (16. októbra 2019, 29. apríla 2020, 21. januára 2021, 24. septembra 2021), všetky boli zrušené a odročené bez meritórneho prejednanie veci. V poradí druhé pojednávanie sa uskutočnilo až 7. októbra 2021 (t. j. po takmer šiestich rokoch od podania žaloby, pozn.), uvedené bolo odročené na účel zabezpečenia prítomnosti žalovanej v 1. rade a možnosti uzatvorenia mimosúdnej dohody. Následne došlo opäť k nariadeniu termínov pojednávaní, ktoré boli opakovane zrušené (3. marca 2022, 27. septembra 2022, 18. mája 2023). V auguste 2023 došlo k úmrtiu žalovaného v 4. rade, čo malo za následok ďalšie odročenie pojednávania určeného na 13. október 2023. Mestský súd uznesením zo 17. mája 2024 rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi žalovaného v 4. rade.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta nečinnosť súdu, keďže od začatia napadnutého konania v roku 2016 súd vec riadne neprerokoval ani nerozhodol. Zdôrazňuje, že po ôsmich rokoch od začatia súdneho konania tak tak nebol odstránený stav jeho právnej neistoty z dôvodu duplicitného zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Právna ani skutková stránka veci nie je podľa sťažovateľa zložitá, hoci na strane žalovaných vystupujú štyri subjekty, v konaní sa vyžaduje len právne posúdenie na podklade listinných dôkazov a vyjadrení sporových strán, ktoré už sú súčasťou súdneho spisu. Sťažovateľ tvrdí, že svojím správaním dĺžku napadnutého konania nezapríčinil, vyjadrenia a dôkazy predkladal v súdom určených lehotách, nezapríčinil odročenie ani jedného pojednávania. K porušeniu namietaných práv (bod 1 odôvodnenia tohto uznesenia) teda došlo nečinnosťou a neefektívnym postupom mestského súdu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd sa vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/701/2024 zo 7. októbra 2024 k ústavnej sťažnosti, o ktoré požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), uviedol, že v jednotlivých obdobiach od podania žaloby dosiaľ nebola zistená nečinnosť súdu, postup súdu bol plynulý, sústredený na aktuálnu procesnú situáciu v spise. Na účel zabezpečenia stavu právnej istoty súd nariaďoval viaceré termíny pojednávania. Odročenie pojednávania bolo spôsobené objektívnymi okolnosťami (skutkový stav veci, ochorenie COVID-19, zdravotné dôvody zákonnej sudkyne, zmena rozvrhu práce, úmrtie žalovaného 4). Po smrti žalovaného 4 bolo potrebné sa procesne vysporiadať s procesným nástupníctvom.

5. V ďalšom sa mestský súd stotožnil s vyjadrením zákonnej sudkyne činnej vo veci od 24. mája 2017, ktorá s chronologickým prehľadom procesných úkonov poukázala na to, že súčasne s predmetnou vecou jej bolo pridelených v súdnom oddelení 41C, 41S, 41 Ccud, 41Csr, 41Scud, 9C, 9S, 9Ccud, 41Csp, 41Pc 511 súdnych spisov z dôvodu prestupu predchádzajúceho sudcu na súd vyššieho stupňa, zároveň jej bolo zriadené súdne oddelenie 18P, ktoré vybavovalo veci registra P, Pc, Pcud (veci starostlivosti o maloleté deti, pozn.), v ktorých súd rozhoduje do šiestich mesiacov od podania návrhu, pričom lehota na vyhotovenie rozsudku je 10 dní odo dňa jeho vyhlásenia. Podanie ústavnej sťažnosti pre nečinnosť a priet'ah v konaní považovala za účelové v úmysle získať finančné prostriedky, keďže sťažovateľ bol opakovane informovaný o procesnom postupe a o tom, že v uvedenom konaní boli objektívne dôvody brániace v danom spore rozhodnúť. V závere svojho vyjadrenia konštatovala, že jej postup vo veci sťažovateľa je procesne aktívny a nesmeruje k priet'ahom v konaní. Pre prípad, že ústavný súd bude považovať ústavnú sťažnosť za dôvodnú, navrhla nepriznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mestský súd v doplnení vyjadrenia sp. zn. 1SprV/701/2024 z 29. októbra 2024 na svojom pôvodnom vyjadrení zotrval.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Povinnosť každého všeobecného súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Súd je povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným priet'ahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 157 ods. 1 CSP).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

10. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje osobitnú právnu ani skutkovú zložitosť a patrí medzi bežnú agendu prejednávánú a rozhodovanú civilnými súdmi. V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

11. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu (následne aj mestského súdu), ten po podaní žaloby 18. marca 2016 realizoval v čase od 23. marca 2016 do 17. júna 2016 nevyhnutné úkony spojené s podaním žaloby a procesné úkony doručovania podľa § 167 ods. 2 CSP a následne nariadil prvé pojednávanie na 24. október 2016. Dňa 29. novembra 2016 okresný súd doručoval ďalšie vyjadrenia žalovaných žalobcovi a predĺžil mu lehotu na repliku do 22. augusta 2017. Dňa 13. februára 2018 zákonná sudkyňa dala pokyn na doručenie repliky žalobcu žalovaným na dupliku. Ďalšie pojednávanie nariadené na 16. október 2019 bolo z dôvodov na strane zákonnej sudkyne zrušené, rovnako ako bolo zrušené aj pojednávanie nariadené na 29. apríl 2020 z dôvodu preventívnych opatrení spojených s Covidom. V poradí štvrté pojednávanie sa malo uskutočniť 24. septembra 2021, ale bolo preložené na 7. október 2021 a odročené bolo na účel možného uzavretia zmiernu. Pojednávanie nariadené na 27. september 2022 bolo zrušené pre práceneschopnosť sudkyne a pojednávanie nariadené na 18. máj 2023 bolo zrušené z dôvodu s realizáciou tzv. súdnej mapy. Neuskutočnilo sa ani pojednávanie 10. októbra 2023 a keďže medzičasom zomrel žalovaný v štvrtom rade, súd sa od 12. septembra 2023 zaoberal zisťovaním jeho právnych nástupcov a ich zastupovaním v napadnutom konaní.

12. Aj bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že napadnuté konanie ku dňu jeho rozhodovania o ústavnej sťažnosti nielenže nie je právoplatne skončené, ale nie je v ňom ani meritorne rozhodnuté a nateraz súd ani nevykonáva úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci.

13. Ústavný súd sa preto napriek pochopeniu organizačných a personálnych ťažkostí nemohol stotožniť s vyjadrením mestského súdu ani s vyjadrením zákonnej sudkyne, pretože už zo samotného prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že konanie je vedené značne nesústredene a neefektívne. Ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým

spôsobom, aby boli sudy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprímeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

14. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy spočívajúce v nečinnosti mestského súdu a predtým okresného súdu od septembra 2021, ktorými došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať bez zbytočných prieťahov a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Keďže napadnuté konanie v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti nie je stále skončené, ústavný súd formuloval všeobecnému súdu príkaz konať (bod 2 výroku tohto nálezu). Na tomto mieste si dovoľuje upozorniť mestský súd na povinnosť v konaní striktné postupovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 470 ods. 1 CSP) vrátane dôsledného využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až 151 CSP a prospektívnej sudcovskej koncentrácie zakotvenej v § 153 CSP v spojení s § 470 ods. 2 druhej vety CSP. Zo všetkých okolností, ktoré v napadnutom konaní vyšli najavo, sa javí byť dôležité, aby si mestský súd predovšetkým ujasnil predmet sporu, ako aj predmet prípadného dokazovania, lebo inak hrozí ďalšie porušovanie princípu procesnej ekonomie (čl. 17 CSP), ako aj základných práv sťažovateľa.

16. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné sťažovateľovi finančné zadosťučinenie priznať, majúc pritom na pamäti, že jeho cieľom je zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

17. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľovi ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania vedeného pred správny súdom (viac ako sedem rokov pretrvávajúcu nečinnosť, resp. sporadickú činnosť (bod 11 tohto nálezu), ako aj na enormnú zaťaženosť mestského súdu a personálnu poddimenzovanosť po jeho vzniku hraničiacu s jeho schopnosťou objektívne zabezpečiť v relevantnom čase riadny chod súdu [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU č. 29/2013)]. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi 5 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

18. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu), tak ako boli sťažovateľom vyčíslené.

19. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) spolu v sume 686,50 eur a 2 x režijný paušál 27,46 eur a 20 % DPH (137,30 eur a 5,49 eur).

20. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu